

6/7 Remissvar på länsstyrelsens förfrågan om förbudet

27/7 Styrelsen inför höstskansen.

Dessutom har Kjell Wallberg forskat en del i riksväg 70-planerna.
Uppväktat vägverket, länsstyrelsen mfl i ärendet.

Tidningsartiklar:

DD 5/5, 8/5, 9/5, 28/6, 3/7 och 6/7

FZ 3/5, 8/5, 9/5 och 27/6

NT 3/5 och 10/5

Leksands Fågelklubb

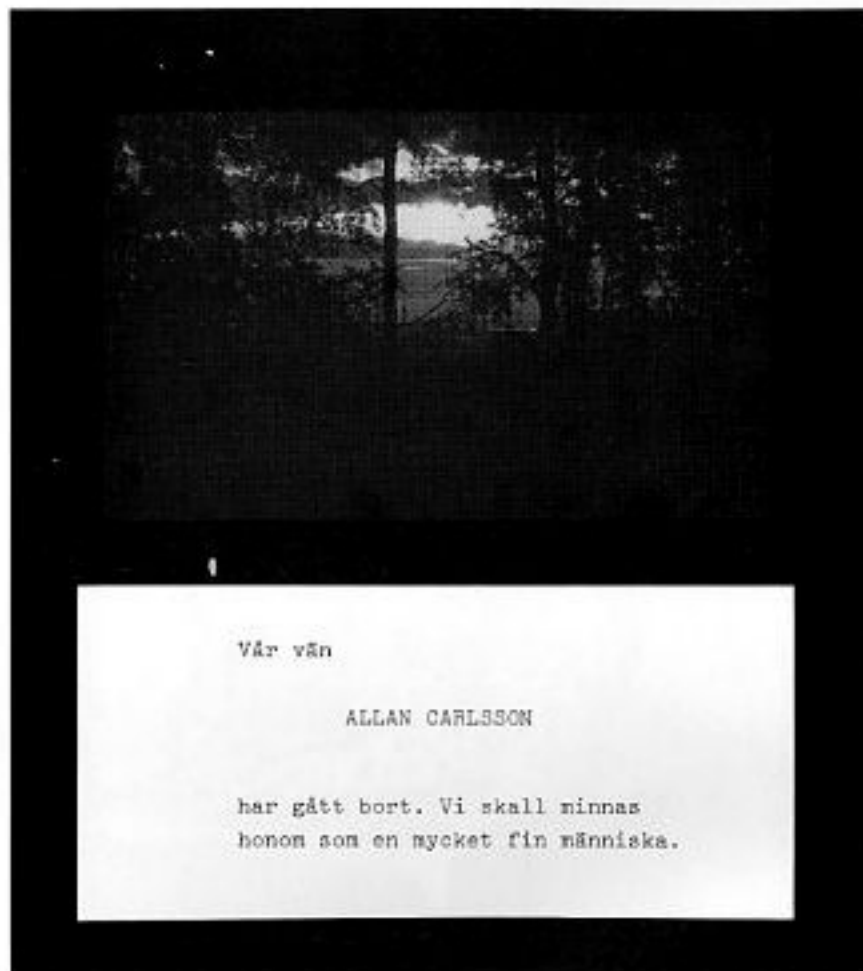
INFORMATIONSBLAD Nr 3 · 1978

Mindre strandpipare
Foto: Gunnar Lind

Leksands Fågelklubb, 1978

Leksands Fågelklubb

FÅGELKLUBBEN ÄR EN OBEROENDE FÖRENING SOM HAR ATT
VERKA FÖR SKYDDET AV VÄRDEFULLA FÅGELLOKALER I
LEKSAND MED OMNEJD SAMT ATT SPRIDA INTRESSET OCH
FÖRSTÅEISEN FÖR DJUR OCH NATUR.

FÖRENINGEN HAR BL.A. ENGAGERAT SIG FÖR ATT VÄRNA OM
LINSJUNS PRÄMTID. ETT STORT ANTAL FÅGELHOLKAR UPP-
SÄTTES ÅRLIGEN OCH DE ÖVERVINTRANDE FÅGLARNA STÖD-
UTFÖDRAS.

FÅGELKLUBBEN GENOMFÖR ÅRLIGEN ETT 10-TAL EKKURSIONER,
ENGAGERAR SIG FLITIGT I SKOLAN, ARRANGERAR FILMAFTNAR
OCH GER UT DENNA TIDNING MM. MM.

TYCKER DU ATT DET VORE VÄRDEFULLT ATT STÖDJA Vår
FÖRENING ÄR DU VÄLKOMMEN!!!

<u>MEDLEMSAVGIFTERNA ÄR</u>	VUXNA	25 KR/ÅR
	STUDERANDE	10 "
	FAMILJEMEDLEM	10 "

AVGIFTEN SÄTTES LÄMPLIGEN IN PÅ BANKGIRONR. 456-4373
FÖR DENNA AVGIFT FÅR DU BL.A. DENNA TIDNING MED 4 NR/ÅR
SAMT ÖVRIG INFORMATION OM VAD FÅGELKLUBBEN HAR ATT
ERBJUDA.

STYRELSEN 1978:	ANNA GULLSTRÖM, ledamot	TEL: 120 20
	CARL-OTTO HÜGLUND, sekr.	124 21
	ANITA LAGERQVIST, ledamot	102 24
	STAFFAN MÖLLER, ordf.	332 95
	KJELL WALLBERG, kassör	127 95

LARS-ERIK OLSSON, TEL: 125 52, ÄR SAMMANKALLANDE I
VALBEREDNINGEN:

I REDAKTIONEN FÖR TIDNINGEN SITTE CONNY HANSSON,
TEL: 108 20, SAMT ANITA LAGERQVIST OCH STAFFAN MÖLLER.

VILL DU VETA MER OM F Å G E L K L U B B E N, TAG
KONTAKT MED NÅGON AV OSS!

MEMLEMMAR

strömmar till. Nu på slutet är det framför allt yngre förmågor som annåt sitt intresse för Fågelklubben. Det är ju roligt. Egentligen är det den vi skall satsa på. Förhoppningsvis kommer fler hajker och utflykter att genomföras nu sedan intresset bland ungdomarna skat så kraftigt.

Välkomna alla nya! Hoppas vi blir nöjda med föreningen!

Mikael Axelsson
Jan-Olof Axelsson
Tom Lindeström
Anne Stormats
Bror Stormats
Jakob Stormats
Pär Flitt
Nats Gezelius

Råka
Foto: Kjell Wallberg

Omslagsbild
Kjerrnåpps
Foto: Gunner Lind

BIOCIDER

Änå har debatten om DDT'ns vara eller icke vara tagit fart. Det är allmänt känt att såväl statliga som privata skogsföretag skickar med en extra present i form av DDT när de skänder iväg barrtrödsplanter till skogsägare. Många av plantskötarna är dessutom helt ovetande om att plantorna behandlats med DDT! Helt nyligen har kravet om återinförandet av DDT i full skala i Sverige, framförts av ledande politiker. Mot bakgrund av detta kan det vara på sin plats att erda något om biocidernas verkningar i den svenska naturen.

Biocider är egentligen en sanlande beteckning på alla de ämnen som människan sprider i naturen och som visat sig ha en gifteffekt som inte är önskvärd. De mest kända biociderna är kvicksilvret, DDT'n, PCB etc, men även t.ex. avavel och hormoslyrpreparat bör klassificeras som biocider.

När dessa ämnen började släppas ut var människan aninglös i fråga om bieffekterna på preparaten. DDT'n t.ex. hälsades som en världsfrihetsare när dess underbara verkningar konstaterades. Den svärbemästrade malarian kunde hållas i schack och till och med utrotas. DDT'n som insektsdödare inom jordbruket hyllades. När man flera år senare upptäckte de fruktansvärda biverkningarna hade redan många allvarliga sår i naturen rotat sig. Skadainsekterna lärde sig att motstå giftet och krävde allt större doser och koncentrationer för att ge sig. Ett otal fåglar dukade under, blev sterila och försvagade så att de blev till ett lätt byte för andra rovdjur som sedan gick samma plågsamma undergång till mötes.

DDT tillhör en grupp ämnen som kallas klorerade kolväten. De har en mycket lång livslängd och förstörs långsamt i naturen. De anrikas därför hos lägre former av djur och insekter. Eftersom dessa i sin tur utgör föda för andra djur, som i sin tur är föda för några djur, kan man förstå att exempelvis de fåglar som står högst i näringskedjan, doppingar, falkar och hökar mfl. snabbt går sin undergång till mötes. Pilgrimsfalken, Havsörnen och Berguven dem känner vi alla till. De fågelarterna intensivbehandlas just nu av naturvårdare runt om i landet. Den konstgjorda andning de utsättes för är helt verkingslös om inte också de yttre livsbetingelserna för dessa fåglar förändras till det bättre.

och/

Skogs- jordbruken har gjort sig beroende av alla-
handas biocider, vilka självklart inte kan frångås
i en handvändning. Men vi måste verkligen ifråga-
sätta och starkt kritisera den ohälsade användning
av bekämpningsmedel som fortfarande pågår. Skade-
insekterna blir starkare ju mer gift de utsätts
för. Tyvärr reagerar människor och övriga djur
inte på samma sätt. I risikoligheten ligger det
vkl inte vara skadeinsekterna som skall göras
resistenta mot biocider utan snarare växterna som
skall göras resistenta mot insektsangrepp. Forsk-
ningen på växtförsämringsområdet måste breddas,
biologiska bekämpningsmedel utvecklas, liksom
mekaniska. Ett lyckat exempel på biologisk bekämp-
ning är inplanteringen av gräskarp i starkt igen-
växta sjöar. Dessa vegeterier slukar växterna
i sjön och dör sedan själva ut, efter välfördräkt
vår. Ev. biverkningar är ännu inte konstaterade,
antagligen finns de, men själva principen låter
vettig om man bortser från karpetiska värderingar.

Vi måste överhuvudtaget lära oss att göra ingrep-
pen i naturen så naturliga som möjligt. Den som
kritiserar miljövännerna för att vara pessimister
och bakåtsträvar, samt bannar oss för att sakna
tilltro till tekniken och teknikerna, har alldeles
fel. Den kritiken saknar verkligen tilltro till
människans möjligheter. Jag är helt övertygad om
att våra forskare och tekniker är kapabla att
finna vettiga lösningar på avfallsproblemen, biocid-
spridningen. Det stora felet är att vi alla inte
är överens om vad som är vettigt och bör forskas
fram, men även den dagen kommer, då forskningen
prioriterar ren luft och ett rent vatten på en ren
jord.

Staffan Müller

KALLELSE TILL

ÅRSMÖTET 1978

BILDVISNING

KAFFE

ALLA HÄLSAS HJÄRTLIGT VÄLKOMNA TILL SIM-
HALLENS CAFETERIA FREDAGEN DEN 20 OKTOBER
KL. 19.00.

ANNONSERAS SENARE ENDAST I LEKSANDSBLADET,
ÄRENDE SOM ÖNSKAS BLI BEHANDLADE INLÄMNAS
SENAST 6 OKTOBER TILL CARL-OTTO HÖGLUND,

TORNFALKEN I LEKSAND

Tornfalken som visat
en tendens till en
kraftig tillbaka-
gång under de senare
åren, har trots allt
nåkat i Leksands-
trakten även i år.

Det var främst kvick-
silverbetningen samt
DDT-användningen
efter krigsslutet och
fram till sent 60-
tal som starkt deci-
merade den förr så
kraftiga tornfalke-
stammen i Sverige.
Falken lever nästan
uteslutande av sork
och möss, som håller
till på odlad åker
och ängsmark. Efter-
som betningen av ut-
säte i huvudsak ägde
rum på traditionell
tornfalksmark blev
det självklart dessa
falkar som drabbades
av olyckan genom de
giftbomängda små-
gnagarna.

Ung Tornfalk
Foto: Staffan Müller

Under 70-talet har sedan en viss uppgång i Tornfalke-
stammen förklarats. Om den nya nedgången i stammen är
en tillfällig förändring, är svårt att säga. Giftet
förekommer än så länge inte i någon större omfatt-
ning i våra marker, även om starka krafter verkar
för ett återinförande av dessa biocider. Hur som
helst kan den tillfälliga nedgången bero på att
tornfalkstammen aldrig haft en chans att riktigt
återhämta sig. Därmed är den särskilt känslig för
störningar, gnagartillgång samt andra rubbningar
i naturen. Även mycket små förändringar kan vara
katastrofala för fågeln.

I Leksandstrakten har det under de senaste åren
funnits ca 5 kända häckningar av Tornfalk. Fördubbla
antalet och vi kanske är i närheten av den faktiska
samma häckande par. Det är inte mycket med tanke på
den naturtyp Leksand representerar. Här skulle få
plats det 5-dubbla antalet, alltså 50 par Tornfalkar.

Årets häckningsresultat är följande:

Vid Styrsjön:	1 häckning med 3 flygga ungar som resultat
I Byrviken:	2 " " "
Vid Linsjön:	1 " " "

Fortsättn. nästa sida

Troligtvis kommer så gott som alla ungarna att duka under redan det första året. Gnagartillgången är alltför dålig för att vi skall våga hoppas på något annat. Dessutom är Tornfalken en flyttfågel, en faktor som visat sig vara starkt decimerande för rovfågeln.

Ungarna vid Styrnsjön och i Byrviken är ringmärkta av Gunnar Lind och Sören Stenberg.

HÖSTPROGRAM

- 3/9 Dragsängarna, vådaresträcket.
Samling vid flygfältet nere på Drags-
ängarna kl. 06.00.
- 29/9 Filmkväll.
Ingemar Udd, Lars Dahlström.
Samling simhallens cafeteria kl. 19.00.
- 20/10 Årsmöte med bildvisning. Alla bör komma!
Samling simhallens cafeteria kl. 19.00.
- 10/11 Filmkväll.
- Dec. I början på december hoppas vi få hit
Sarekfotografen Edvin Nilsson, som visar
bilder och berättar från Europas största
vildmark.
Tid och plats meddelas senare.

UNGDOMARNAS PROGRAM:

- 10/9 Övernattning vid sjön Sängen.
Samling vid simhallen den 10/9 kl. 16.00
Medtag sovsäck, regnkläder, ev. kikare,
kvällenat, frukost samt något att grilla.

DESSUTOM:

Varje onsdag kl. 18.30 samlas vi i gamla slöjdsalen
på Kyrkekolan för att snickra holkar samt lära oss
mer om olika fåglars krav på bostad.
Kursen riktar sig främst till de yngre, men blir
bättre ju fler äldre som kan vara med och hjälpa
till samt själva bygga holkar. Sören är ledare.

Vi skall även försöka komma igång med en studiecirkel
om fåglar på senhösten eller i vinter.

Sören Stenberg fortsätter här artikelserien om de
hos oss vanligast förekommande ugglorna. Turen har
kommit till Hornugglan, Snagsugglan, som inte allt
för sällan kan ses segla på låg höjd över åker och
äng lite varstans i Leksandsbygden.

HORNUGGLAN

Hornugglan är en av våra vanligaste ugglor, men är
dåligt känd av de flesta fågelskådare. Den är mycket
tyst av sig. Dess revirlyste, ett upprepat boande,
hörs inte långt till skillnad från exempelvis Berg-
uven, som hörs kilometervis. Oftast när folk tror
att de hört en Berguvs revirlyste, är det i själva
verket från en Hornuggla. Det som främst avslöjar
Hornugglans existens är ungarna, som höra skrika
efter mat när de lämnat boet. Ungarnas hungerlyste
kan höras långt in i sommarnatten, men jag har även
hört deras skri under fullt dagsljus.

Hornugglan är i storlek och längd något mindre än
Kattugglan, men har längre vingar och smärre
kropp. På huvudet bär den två brontofsar, liksom
den betydligt större Berguven. Hornugglan trivs i
onväxlande landskap (som vid Limsjön) med skog,
dungr och öppna fält. Den lägger sina ägg i ett
gammalt kråk- eller skatbo.

I början av detta år fanns det gott om gnagare för
ugglorna, men plötsligt förändrades situationen.
Sorkar och möss minskade starkt i antal och har
nu nått botten för att om ca 4 år åter nå ett maxi-
mum. Den alltid plötsliga nedgången i smågnagar-
beståndet kan, om den som i år inträffar under
häckningsmånaden, bli ödesdig. Det får till
följd att föräldrarna inte kan skaffa fram till-
räckligt med föda åt sina ungar och oftast svälter
en eller flera av avkomman ihjäl. Om någon unge
dör så uts den genast upp av de andra ungarna i
boet. Det kan synas väldigt hårt, men det gäller
att ta till vara på varje matbit för att inte fler
ungar skall stryka med.

Vid de minst tre Hornuggleboen som funnits vid Limsjön
i år, har alla par lyckats med häckningen, men i
två av bona har ungarna svultit ihjäl. 4+2+2 ungar
i de tre bona har blivit resultatet av årets häckning.
Av den är 6 ungar ringmärkta. Dessa överlevande
ungar har sämsta tänkbara utgångsläge på grund av den
dåliga tillgången på smågnagare. Det gäller ju för
ungarna att innan hösten lära sig jaga och klara sig
själva. De flyttar också söderut. Men nu när det
inte finns några byten att träna på, hur går det då?

Hornuggleungarna är som alla andra uggleungar, riktiga
charmtroll med orangegula ögon, som kontrasterar vackert
mot den svarta ansiktmasken. Kommer man för nära
stora ungar i boet, knäpper de med näbben och gör sig
stora genom att burra upp sig och spärra ut vingarna
på ett speciellt sätt för att skrämma bort inkräktarna.

fortsätta. nästa sida

Från skynningen till fram på morgonen kan man följa Hornugglans jakt i den ljusa sommarnatten med en kikare. Föräldrarna måste vara ute mycket för att hinna mätta sina ungar.

På våren kommer Hornugglan åter från södern. Kanske kommer den från södra Sverige eller från kontinenten. Då är den välkommen tillbaka igen.

Hornuggleungens orangegula bgon kontrasterar vackert mot den svarta ansiktmasken.
Foto: Gunnar Lind

DRAGSÅNGARNA SOM FLYTTFAGELLOKAL

Av samma anledning som Linsjön har Dragsångarna ett stort värde som rastplats för sträckande fågel. Lokalen ligger i ett flytteträk, som sammanfaller med Dalälvens sträckning. Från slutet av juli till långt fram i oktober passerar en mängd flyttfåglar förbi Linsjön. Sjöfågeln och småfågeln passerar ganska obemärkt, varför vi här främst tar upp det förnämnda vadarsträcket, som sveper förbi varje höst. Dragsångarna utnyttjas självfallet även på vårsträcket, men då är vadarna allt för ivriga att komma till sina häckningsplatser, varför de då endast går ner för en snabbproviantering. På hösten däremot kan de dröja kvar i flera dagar om vädret är gynnsamt.

Längst ut på Dragsångarna, mitt emot Bergqvists sågverk, har man bästa uppsikten över vadarna. Området närmast strandkanten är sedan många år uppläjt för att underlätta för vadarna att söka sin föda. Nästan alla som passerar slår till just på den ytan som saknar hindrande vegetation. Plogfårdarna borde förlängas och gräset måste hållas efter även i framtiden. Det är ett stort och tungt jobb, men borde inte vara omöjligt för fågelklubben. Vi kommer därför friligen att anordna en träff på Dragsångarna, då vi med krattor och liar skall arbeta för att bevara strandens fina karaktär.

forts. nästa sida

Höstfärgad Kärrenäppa
Foto: Gunnar Lind

Ett höststudium av vadare kan ge många fina observationer. Artbestämningen är vanskelig, eftersom de flesta vadarna anlägger en monoton dräkt, svår att särskilja från andra arter. Många gånger blir lättet det som avslöjar en fågels identitet.

Gunnar Lind, som bevakat Dragaängarna under många år, har noterat inte mindre än 25 olika vadarearter nere på Dragaängarna. En förteckning över dessa följer här. Med lite tur kan man få se de flesta av dem under en säsong.

Häger	Enkelbeckasin	Gluttenäppa
Trana	Morkulla	Kustnäppa
Strandskata	Storspov	Småsnäppa
Tofevipa	Småspov	Mosnäppa
Större Strandpipare	Skogsnäppa	Kärrenäppa
Mindre Strandpipare	Grönben	Spovenäppa
Fjällpipare	Drillsnäppa	Myrenäppa
Kustpipare	Rödbena	Brushane
Ljungpipare	Svartenäppa	Småsnäppa
Roskarl		

Rödbena
Foto: Gunnar Lind

ISLAND 1978

Föreningen Norden anordnade i juni detta år en resa till Island. Med på denna tur följde en hel del av våra medlemmar och även andra fågelintresserade. Här följer ett par fågeliskådarens intryck av fågellivet under en hektisk Islandsvecka.

Onsdag, 14 juni:

Ankomst. Vi såg Rödbena, Havstrut och Silltrut på väg från Keflavik till Reykjavik.

Torsdag:

Några av oss bodde vid en liten sjö mitt inne i staden. Där fanns Gråsand, Vigg, Ejder, Bergand, Silvertärna, Trutar, Skrattnäsa och Sångsvan. Runt sjön fanns det många s.k. Tanduvor.

Freitag:

Vi gjorde en bussutflykt runt på den sydvästra delen av ön. Strax utanför Reykjavik siktades en Stenfalk och en Jaktfalk. Vi kom till en stad uppbyggt kring en massa växthus, uppvärmda av varma källor. Därinne fanns det bananer, kaffe, fikon och massor av andra krukväxter. Utanför växthuset såg vi en Sadesärila. Längre inåt landet såg vi Enkelbeckasin, Labb, Gråås och Kärrenäppa. Vid Gullfoss, landets största vattenfall, fanns det mest Rödvingetrast och Ångspiplärka. Vid Geysir såg vi flera Rödspövar, Småspov och Rödbenor. Den sista anhalten var Tingvallir. Vid den angränsande sjön fick vi se den mycket ovanliga Strömanden. Den finns i Europa endast på Island och där med kanske ett par hundra par. Lite här och var kunde man se Stensköta, Ljungpipare, Strandskata, Korp och Rödbena. Den sistnämnda, antagligen den vanligaste fågeln på ön.

Lördag:

I "vår" sjö låg det en Islandsnipa och i staden fanns det gott om Starar och Sadesärilar.

Söndag:

Besök på en valstation, där de just fått in en Sillval, 25 meter lång och 70 ton tung. Där åt Trutar, Måsar och Stornfåglar av resterna av de styckade valarna.

Måndag:

Flygtur till Akureiri. Därifrån med buss till Myvatn, en av Europas främsta fågelsjöar. Ca 30 km till ytan. Sjön är väldigt vacker. Raukar, vikar, klippor och olika lavaformationer kantar sjön. Området är väldigt svårtillgängligt och för övrigt inbjöd den sightseeing vi gjorde runt sjön, inte till något närmvärt fågeltittande. På den lilla yta av sjön vi fick se, hann i alla fall följande arter observeras: Småsnäppa, Svanäppor i stora flockar, några Brednäbbade Svanäppor, Bergand, Vigg och på hemvägen den som vi letat mest efter, Strömanden. För övrigt sågs Småskrake, Svart-hakedopping, Stjärtrand och på stranden Stensköta och Snöparv. Givetvis fanns där också massor av Måsar och Trut.

Forts. nästa sida

Tisdag:

Vi hyrde en bil för att bege oss till några fågelberg vid sydkusten. Det var blåst men vackert vid Grindavik där vi såg bl.a. Tretåig mås, Vittrut, Tordmule, Labb, Stor- och Toppskarv, Sill- och Tobingrissla, Lunnefågel, Havssula och en hel del sälar.

På onsdagen åkte vi hem igen.

Island är ett alldeles förträffligt fågelområde. Mitt inne i storstaden kunde man se ovanliga ånder och vadareflockar. Överallt på landsbygden fanns det fågel, främst vadare. Avsaknaden av träd och buskar och varmt väder var givetvis negativt, men det hörde liksom till. Som en liten kuriositet kan vi nämna att vi lyckades se alla de tättingar som finns på Island förutom en, nämligen Gärdsmygen. Men det kanske inte är så märkvärdigt. Det finns nämligen bara 9 olika arter av tättingar på ön.

Erik Ustlund mfl.

Stormfåglar i berget
Foto: Erik Ustlund

GLISSTJÄRN

En underbar kväll i slutet på maj besökte vi Glisstjärn utanför Rättvik. Denna lilla sjö vid kalkbrotten strax intill Nittsjö. Den samlade vattenytan på sjön är större än Linsjöns. Likaså är Glisstjärn djupare. Den omkringliggande vegetationen och vassbältet är å andra sidan mindre än vid vår sjö. Ett fint fågeltorn har helt nyligen kommit på plats.

Bertil Späman, en av Rättvikarna som är med i Fågelklubben, visade oss vägen och "guidade" vid sjön, som var på ett strålande humör denna kväll. De mest bestående intrycken från besöket var den otroliga förekomsten av Starar. Tusentalet invaderade de sjön i allt större flockar ju längre kvällen skred. En Råka svepte förbi vid kalkbrottet. Säv- och Rör-sångare fanns i flera par i vassruggen vid tornet. En Ärtä simmade tryggt omkring i strandkanten. Brunanden sökte föda på det öppna vattnet. Rosenfinken fanns där, likaså Svart-hakedoppingen.

Glisstjärn är en mycket fin fågel-lokal som vi säkert kommer att göra årliga besök vid. Den är mer lättöver-skådlig än tex Kyrkbyttjärn i Vika, som vi besökte någon vecka tidigare.

För övrigt minns vi att "Bernt Johansson", förlåt Ingemar Nilsson, höjdet till Glisstjärn och stod där som ett svettigt monument över hur även vi andra borde färdas vid våra fågelutflykter.

Thomas och Jan-Olov
räknar Starar.
Foto: Ingemar Udd

CONNY HANSSONS SIDA =====

UTVIKNINGSFÅGEL - LUNNEFÅGEL

LUNNEFÅGELN PÅ ISLAND

För några decennier sedan fanns Mann Lunnefågeln kvar i det svenska havsbandet. Det var några små bohussländska ytterstämmer som fungerade som boplatser åt de sista svenska Lunnefåglarna. Det är en stor skada att vi ej kan räkna in denna färggranna fågel till de ärvissa i Sverige. På Island finns den emellertid alltjämt kvar och kan där ses i stora flockar, framför allt på sydkusten. Fågeln lever uteslutande på fisk och kan med stor precision stapla i en ansevärd mängd småfisk i den märkliga näbben. Vid Krisuvik samt vid Vestmannaöarna såg vi stora flockar lunnefåglar.

TECKNING

Conny Hansson

GUNNAR BRUSEWITZ

Konstnären Gunnar Brusewitz har under en sommarvecka haft en underbar utställning på Gallerie Bröms i Leksand. Det var synd att vi ej hann annonsera detta i vårt föregående nummer, eftersom tavlorna, som visades var av yppersta klass. Tyvärr är vi inte alltför bortskämda med moderna naturskildrare här i Sverige. Därför skall vi passa på att i detta och kommande nummer presentera några av våra sentida fågelkonstnärers alster.

Under påsken 1979 kommer konstnären Birger Stafås att ställa ut på Gallerie Bröms.

FÅGELLOKALER I SVERIGE

VI FORTSÄTTER Vår resa genom Sverige.
OTTENBY PÅ SÖDRA ÖLAND UPPVISAR SÅ HÄR
ÄRS MYCKET AV DET ALLRA YPPERSTA SVERIGE
HAR ATT ERBJUDA. TILLSAMMANS MED FALSTERBO, UTGÖR
SÖDRA ÖLAND DEN PRÄMSTA AV VÅRA FLYTTFÅGELLOKALER.
KARAKTÄREN VID FALSTERBO ÄR SOM ALLA VET ROVFÅGEL-
STRÄCKEN, MEDAN OTTENBY FÅR TA EMOT VÄLDIGA MÄNGDER
VADARE OCH SMÅFÅGEL.

Ottenby i augusti är en oförglömlig upplevelse. Naturservatet, som omfattar ca 8 km² innehåller bl.a. de berömda Schäferängarna, en 5 km lång äng som sträcker sig längs hela sydostkusten. Mitt i området finns en ca 200 ha stor ekskogsduge. Grunda havsvikar utgör förmånlige rastplatser för sjöfågel och vadare. På Ottenby finns en fågelstation, som för det mesta är benämnd. Omkring 15 000 fåglar ringmärks årligen. Sedan starten i slutet av 40-talet har omkring 400 000 fåglar försetts med ring.

Nästan exakt 300 olika fågelarter har observerats vid Ottenby. En tredjedel av dem kan sägas häcka på södra Öland. Stjärtand, Skedand, Lärkfalk, Kornknarr, Kärrsnäppa, Brushane, Skärfläcka, Höksångare, Mindre Fluganappare mfl. hör till de bofasta arterna. Annars är det främst som sträcklokal Ottenby gjort sig känt. På vårstrecket, som framför allt omfattar småfågel, Rödharar, Sångare, Krölar och Skvättor, kan man ha tur och få syn på olika rariteter. Det är oftast frågan om fåglar som ej gått till häckning nere på kontinenten utan i stället irrar omkring i Europa, följer vindar och lufttryck lite hur som helst och så småningom hamnar i Sverige. Blåkråka, Lundångare och Aftonfalk hör till dessa fåglar.

Fortsättn. nästa sida

Redan i slutet på maj drar sydsträckan igång. Många av de fåglar som misslyckats med sin häckning i Sverige, drar här ifrån och passerar Ottenby redan innan många vårsträckor uppenbarar sig på ön.

Kring mitten av juni börjar annars sträckan mot söder så smått. Ännu en månad senare kommer det igång på allvar. Då passerar stora flockar Starar och en del vadare. Det är främst honorna av Storspov och Svartsnäppa som längtar söderut. De följs strax av stora flockar Kärrsnäppor, Brushansar, Spovsnäppor, Rödbenor etc. I slutet av augusti strömmar många av våra Sångare mot söder. Från nu och längre fram passerar Rovfåglar, Tranor, Duvor, Svålar, Ärlor, Lärkor och Gås- samt Andfåglarna. Alla fåglar är mer eller mindre beroende av väderleken under sin flyttning, varför stora variationer i syd- och även nordsträckan kan uppstå.

Ottenby är vida känt i fågelkretsar över hela världen. Linné beskrev Ölands södra udde för mer än två hundra år sedan. Stället är verkligen värt ett besök och det vore väldigt roligt om vi från Fågelklubben någon gång vågade satsa på en lite längre resa. Då vore Ottenby ett givet resmål.

Sträckande Kärrsnäppor tar en paus. Lägga märke till den tydliga bröstteckningen i vinterdräkten.

TACK!
LEKSANDS TRYCKERI
FÖR HJÄLPEN MED TIDNINGEN

DALARNAS ORNITOLOGISKA FÖRENING

Som vi alla vet är det våra intressefränder i Dalarnas ornitologiska förening, som håller i den vetenskapliga delen av fågelakademiet. Parallellt med alla olika taxeringar som årligen genomförs, har DOF också en rapportkommitté som tacksnat tar emot rapporter om observationer av vissa fåglar i länet. Påstår Du dig ha sett något alldeles extraordinärt som exempelvis "Maraboustork" eller något liknande kan Du vara säker på att kommittén blir kritisk till dina iakttagelser. Då förs observationen vidare till den s.k. raritetskommittén, som tar ställning till om iakttagelsen kan anses trolig eller ej. Nu är detta inte så farligt som det låter. Det måste ju vara bättre att rapportera en osäker observation, som troligen blir bedömd som osannolik, än att inte rapportera något alls. Raritetskommittén är till för att ta ställning i sådana frågor. Det är däremot viktigt att inte offentliggöra observationer som det kan råda någon som helst tvivel om. Tycker sedan kommittén att det kan vara av värde att publicera iakttagelsen så gör den det.

Nu är det inte de s.k. rariteterna som är DOF-rapportörernas huvudobjekt, utan i de allra flesta fall vanliga svenska fåglar, som just här är ovanliga eller som i Dalarna uppvisar intressanta uppeving eller nedgångar.

Nedan följer en förteckning över de fågelarter, som kommittén önskar rapporter på. Därefter följer en lista på de fåglar som finns i länet då och då, men som sällan går till häckning. Fåglarna på den listan skall du alltså bara kryssa för om de häckat. Med lyckat eller misslyckat resultat.

Har Du observerat något av det som finns angivet på listorna kan Du ta kontakt med Gunnar Lind, Vittemo, tel: 118 66.
LYCKA TILL!

ALLA OBSERVATIONER:

Gråhakedopping
Småddopping
Storskräva
Arta
Skodand
Brundand
Alfågel
Svårta
Salokrake
Ejder
Gravand
Grågåse
Brun Kärrhöök
Jaktfalk
Pilgrinsfalk
Dalripa
Rapphöna
Vaktel
Vattenrall
Småfläckig Surphöna
Kornknarr
Rörhöna
Strandkata
Mindre Strandpipare
Röskarl
Dvärgbeckasin
Rödspov
Smånbädd simsnäppa
Havstrut
Sillstrut
Dvärgmås
Skäntärna
Skogsduva
Berguv
Fjälluggla
Höuggla
Jorduggla
Nattskärre
Gröngöling
Gråspett
Vittryggig Hackspett
Tretåig Hackspett
Trädlärika
Berglärika
Räka
Nötkråka
Lavsrika
Näktergal
Gråshoppasångare
Härmsångare
Törnsångare

Mindre Flugsnappare
Rödsträpig Piplärika
Stenknäck
Steglits
Vinterhämpling
Ortolansparv
Videsparv

ENBART HACKANDE:

Smålom
Svarthakedopping
Häger
Blåsand
Stjärtand
Bergand
Sjöorre
Södgås
Kandagås
Sångsven
Kungsörn
Fjällvråk
Blå Kärrhöök
Fiaskjuse
Duvhöök
Sparvhöök
Lärkfalk
Stenfalk
Tornfalk
Större Strandpipare
Småspov
Bruslane
Turkdava
Kattuggla
Slaguggla
Hornuggla
Bäckavala
Entita
Nötväcka
Strömstare
Ringtrast
Blåhake
Sidsensvans
Varfågel
Gräsiska
Rosenfink
Tallbit
Lappsparv
Snösparv

BALANS

I artikeln om Hornugglan berättades det om uggle-
ungarnas beroende av smågnagare. Det är inte bara
de som är hänvisade till denna föda utan även tex.
Tornfalken och Ornvärken livnär sig i huvudsak på
sork och möss. Även dessa fåglar decimerar sitt
antal när tillgången på föda sviker. Vid ett av
årets Tornfalkskon försvann en unge. Med allra
största sannolikhet dog den av svält och blev till
föda för de andra falkungarna.

I början av året lade de tidigast häckande Pär-
lugglorna många ägg. Då var födotillgången god. I
en holk låg det då 9 st ägg. Lite senare, när sork-
antalet minskat, låg en annan Päruggla på 5 ägg.
Ännu lite senare låg en annan på 3 ägg. Då var fö-
dotillgången mycket dålig. I det sistnämnda boet
fanns det till slut en unge kvar, men jag tror att
även den avalt ihjäl. Man kan alltså direkt se på
antalet Päruggleägg hur pass gott om föda det är
i skog och mark. På ugglevakan, som fågelklubben
ordnade i våras, hördes många ropande Pärugglor.
När födan sen försvann avstod helt enkelt många ug-
lor från att häcka. Det var nog lika så bra, i annat
fall hade de allra flesta ungarna dött svälttödda.

Det är som synes hårda tag i naturen och det blir
ju knappast lättare att överleva när människan för-
giftar och förstör natur över hela jordklotet. Exem-
pelvis ledde utdikningen i sydligaste Sverige till
att Storken helt försvann från vårt land. Nu vill man
dika ut våtmarkerna längre upp i landet för att man
på det viset tror sig få mer produktiv skog. Om
skogsbolagen får som de vill, och dikar ut här i Dalar-
na bl.a., kan vi nog säga adjö till den fina tranan,
flera andra vadarearter, gåsar mm. Vi får inte hel-
ler glömma den speciella flora, som endast finns på
myrarna och övriga skogsvåtmarker, Hjortron, Orkideér
etc. Dikning medför sänkt grundvatten och det är den
farligaste biverkningen. Kortsiktigt ekonomiskt tänkan-
de som giftanvändningen i vår natur, kalavverkningen
o.dyl. är ett växande

hot mot oss och vå-
ra barns och andra
levande varelsers
utsikter att få le-
va ett drägligt liv
här på jorden.

SÖREN

Hänsynslös ut-
dikning har lett
till att STORKEN
helt försvunnit
från vårt land.
Foto: Sören

KORNNARR I SILJANSNÄS

Under en stor del av senvåren har en Kornknarr uppehållit sig på en klöveräng i västra Hallen i Siljansnäs. Det var Uno Lundback, en trogen medlem, som med en inspelad kasett påslagen, ringde upp och förklarade sitt fynd. Några kvällar senare åkte vi ut och lyssnade på fågeln i natura. Ett underbart ljud, som man tycker borde höras ur många fler klövervallar. Den tidiga slättern, nu redan före midsommar, medför att de allra flesta häckningarna spoliernas pga bona förstörs av slättermaskinerna eller blir liggande kvar alltför öppet och oskyddat. Många äldre människor berättar lyriskt om den förr mycket vanliga Singskaraktären. Vi förstär deras vemed över att behöva svara denna inhärdiga knarrfågel.

Vi funderade ett tag på att föreslå markägaren att sälja skörden på det känsliga området på rot till fågelklubben, men efter att ha tagit kontakt med fågelkännare, förvissades vi om att det med all säkerhet rörde sig om en ensamspelande hane eftersom den höll på med sitt knarrande ovanligt länge på säsongen. I annat fall hade en sådan åtgärd varit ett bra slag för de ovanliga fåglarna i vår omgivning. Det är vid tillfället som dessa då fågelklubben verkligen kan göra en insats.

Hedens till Uno och Jon Lundback!

HOLKBYGGARGRUPPEN

SÖREN STENBERG, VÅR SPECIELLE HOLKBYGGARE, STÄLLER ÅTER UPP OCH ANSVARAR FÖR HOLKBYGGET I VINTER.

VI TRÄFFAS PÅ ONSDAGAR KL. 18.30 I G:Å SLÖJDSALEN PÅ KYRKSKOLAN I NÖRET. VÄLKOMNA!

SIA-FÖRSÖKET MED FÅGELKLUBBEN

I det förra numret av tidningen stod att läsa om Fågelklubbens kommande engagemang på skolorna i Leksand. Nu är det avklarat och vi kan andas ut. Våldigt många medlemmar ställde upp och visade eleverna runt, framför allt i Linsjöområdet. Sammanlagt över 30 grupper var ute i terrängen. Ca 800 elever har berörts av exkursionerna. 11 ledare från Fågelklubben har ställt upp. Sammanlagt 130 aktivitetstimmor har genomförts, vilket bör ge Fågelklubben ca 4000 kronor. Tidningens framtid är osäkrat. Årminstone för 1 år framåt.

Intresset för djur och natur är mycket stort ute på skolorna. Det verkar som om exkursionerna varit ett av de mest lyckade försöken. Vi kan nog förvänta oss att många yngre naturälskare kommer att ansluta sig till föreningen i framtiden. Det är bra för då vet vi att föreningen kan hållas levande och miljöfrågorna i den här trakten alltid kommer att bevakas och bearbetas.

Linsjömissionären LEO (han med keps till höger) på promenad med klass 3 från Kyrkskolan. Sammanlagt drabbades ca 800 elever av en promenad med Fågelklubben, runt Linsjön.

Ungdomarnas sidor

TECKNING
Tomas Lyck

UNGDOMSHAJK TILL DAMMSKOG

Det var en fredagskväll i mitten på maj. Klockan var 18.00 och vi hade samlat utanförr baddräkt. I två bilar for vi sen iväg. Målet var Dammskog och den lilla stuga som finns där.

När vi kom fram såg vi oss om i stugan och letade upp en plats att tillbringa natten på. I stugan fanns två tarrsängar, men den blev snabbt upptagen, så jag, Sören och en av grabbarna fick packa upp våra grejor på golvet.

När alla hade packat upp och bestämt sovplats, satte vi oss ner runt en karta för att hitta någon lämplig plats att gå kvällsrutten till. Vi kom överens om att gå upp till en tjärn någon kilometer upp i skogen.

Under tiden vi gick upptäcktes många intressanta saker av grabbarna. Stora djupa hål intill roten på granarna, tillverkade av Spillkråka, hörde till upptäckterna. Det verkade ett tag som om vi hamnat i Algriket för överallt såg vi spållning av blg. Att det fanns Orr, Tjäder, Hare och Räv visade sig ned järna mellanrum på marken.

När vi hade tagit oss över en liten kulle, fick vi syn på en underbart vacker myr, som låg där insprängd mellan de stora granarna. Vi gick ner på myren och traskade runt där nedan ett Donherrepar satt och njög i en torrfura alldeles intill myren.

Nu ville tre av grabbarna vandra hemåt igen. Medan Sören och de andra två letade sig vidare till tjärnen gick vi hem. På vägen tillbaka hade Trastarna börjat sin aftonsång och vi fick höra Taltrasten, Koltrasten, Rödvingetrasten och Björktrasten samtidigt som solen förvandlat sig till en tomst. Den var så där enastående röd, som den blir lite då och då. Flugsnappare olika mesar och alla sorters anråglar visalade i skogen. Och med den sången klingande i huvudet gick vi in i stugan och åt lite natsäck.

Efter en stund kom Sörens gäng tillbaka. Den hade naturligtvis sett det som vi inte hade sett. Han berättade: "Ni skulle ha varit med. När vi kom fram till tjärnen lyfte en Trana och seglade jäms med vattnet (en vacker syn). Orrar hördes porlande. Skogsnäppan struttade omkring. Rödake i en gran..." "Det räcker", sa jag.

Sen ställde vi klockan på fem och kröp ner i våra sovsäckar.

När vi vaknade var det mulet och ett strilande regn föll från himlen. Men det hindrade inte oss. Vi satte i oss några nackor och styrde kossan mot Ejen.

Fortsätn. nästa sida

När vi kommit ca 500 meter bort från stugan seglade en Sparvhök förbi oss, högt ovanför våra huvuden. När vi gick där efter stigen hörde vi sång av Kungsfågel, Järnsparv, Gransångare, Bofik, Bergfink mm. Några fick vi syn på.

När vi kom ner till Ejen hade det slutat regna och sjön låg blank som en spegel med undantag för alla fåglar som vispade till i vattnet. Ute vid en ö simmade en Knipphane oroligt runt runt. Vi fick nog reda på hans problem när vi efter en stund hittade en GG Knipphane utmed stranden. Kanske han var sorgen.

Nåsar flög skrikande omkring ovanför oss, medan en Storlom hade någon underlig dans för sig ute på vattnet. En liten Kricka simmade försvunnet efter stranden sökande något att äta. Herr Gråsand, måste ha trott att han "va" nåt", kom glidande ut ur ett buskage med halsen sträckt. En flock Gulhölor svirrade förbi, Skadeskrlor hoppade livligt omkring på stenarna. En halvt galen Drillenappa for runt runt, tätt utmed vattenytan. Ja, vi stod där och tittade förundrat på det skådespel som utspelades ute på sjön och utmed stränderna. Ni kan räkna med att det var vackert!

Efter att ha tillbringat några timmar nere vid Ejen och haft sällskap av tre Storlomar, avängde vi av in i skogen för att gå tillbaka till stugan. Alldeles intill stigen flaxade plötsligt en tjäder upp. Det och spanande på en Större Hackspett var väl det enda som vi fick uppleva på vägen tillbaka.

När vi sen kom till stugan packade vi ihop våra pinsler och städade.

Bosse A kom och hämtade upp några killar och for iväg och vi for någon minut senare. När vi hade åkt en bit på vägen står Bosse A där med varningeljusen på och vi trodde förstas att han fått fel på bilen, men nej! Dom hade sett en Slaguska. Den hade suttit alldeles intill vägen. Ja, det var ju syn att vi inte for iväg samtidigt med er då, säger vi. Men mänt är livet.

Magnus

Jan-Olof, Anders, Ellen, Daniel, Rasmus, Nicklas, Anders och Mikael.

LAGER PÅ STORÖN

Nio stycken fågelintresserade killar samlades vid simhallen lördagen den 10 juni kl. 15.00 för att cykla till Storön. De nio var Staffan, Ellen, Mikael, Jan-Olof, Daniel, Rasmus, Nicklas, Torbjörn och jag själv som heter Anders.

När vi kom fram slog vi upp tältet och gjorde i ordning lägerplatsen. Därefter gick vi i samlet tropp ut för att leta efter fågelbon. En hel del fåglar hördes sjunga bl.a. Tofsvisa, Storaspöv, lärka, Bofik och jag och Mikael såg en Ortonlansparv.

Mot kvällen tände vi en brasa, grillade korv och planerade resten av kvällen. Vi bestämde att vi skulle titta efter Hornugglan, som vi visste hade ett bo i närheten. Sagt och gjort, vi gav oss ut. Det vi såg då var två Övergivna rovfågelbon, men senare på kvällen såg vi en Morkulla och Hornugglan på ganska nära håll.

Fortsättn. nästa sida

Efter en kall natt fiskade vi gädda, kl. 05.00, till en fågelsyfon som bestod av Rörångare, Skvarp, Rosenfink, Storspov, Laduvor, Näsar, Lärkor, Trädgårdssångare, Tofviga, Rofink och många andra. Solen sken och inte en regndroppe fast det fanns så många hotfulla moln runtom oss.

Vi har haft jättekul och det har varit mycket lärorikt.

Anders Forsberg

Korvgrillning fram på nattkröken.

3 VINNARE AV KORSORDSTÄVLINGEN, Mikael Axelsson, Thomas Pettersen och Tomas Lyck fått varsin fjärdel i pris. Gratias!

RÄTT SVAR:

Lösningar:

1. Björn på berget
2. Kan njötiken
3. River
4. En gräs

Vägar:

1. Hvar en natt
2. Vill vi ha yttre
3. Kommer med vår
4. Vill vi ha
5. Vit- och svart- rändig
6. Solgata

SEN SIST.....

Aktiviteten i vår förening har vida överstigit vår vildaste optimism. Ett stort antal medlemmar har hjälpt till vid renningen kring tornet. Ett 10-tal har lett olika grupper runt sjön, guidat och förklarat varför Linsjön är så värdefull etc. etc.

- 3/5-8/6 Skolengagemanget genomföra. Sammanlagt ca 800 elever o lärare visas runt sjön. Många blir medlemmar.
- 5/5-11/7 Ett flertal exkursioner med Masesgården och andra intresserade.
- 7/5 Informerade folkpartiet i Linsjöfrågan. Exkursion till Storån.
- 15/5 Exkursion runt Linsjön. Ett 10-tal deltagare. Fin morgon. Rörånga, Stjärntand, Brushanespel mm mm.
- 19/5 Övernattning i Dammskog med ungdomarna. Lyckat!
- 21/5 Hjälsstaviken. Fin resa, men få deltagare.
- 24/5 Styrelsenöte vid Linsjön. Bl.a. tillsattes en kommitté som skall jobba med vägarfrågan (riksväg 70)
- 28/5 Kyrkbyttjärn. Mycket sångare. På deltagare.
- 31/5 Olisatjärn. Mycket positiv överraskning. Äta bl.a.
- 2/6 Priluftsdag på högstadiet. Ca 300 elever deltog i våra aktiviteter. 10 fågelklubbare engagerade. Bl.a. 25 elever till Hjälsstaviken.
- 4/6 Dragsängarna. Mycket sångare.
- 6/6 Informerade moderaterna om Linsjön.
- 10/6 Övernattning med juniorerna. Hellyckad utflykt med mycket sevärt.
- 11/6 Kvällspromenad runt Linsjön. Toppenkväll med mycket rara sångare.
- 26/6-8/7 Mycket skrivelser i DD och PK ang. motorfordonstrafiken i Linsjön

forts.